

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

cu privire la respingerea recursurilor declarate de avocata Tatiana Voloh, în interesele Adelaidei Dramanciuc și de avocatul Andrei Baș, în interesele Nataliei Țigănaș,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghe Știrbu împotriva Nataliei Țigănaș și Adelaidei Dramanciuc cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 18 decembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au respins cererile înaintate de avocatul Andrei Baș în interesele Nataliei Țigănaș și de avocata Tatiana Voloh în interesele Adelaidei Dramanciuc cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului, și s-au restituit apelurile declarate de avocatul Andrei Baș în interesele Nataliei Țigănaș și de avocata Tatiana Voloh în interesele Adelaidei Dramanciuc împotriva hotărârii din 10 martie 2023 a Judecătoria Căușeni, sediul Ștefan Vodă, pe motiv că au fost depuse în afara termenului legal, iar instanța a refuzat să efectueze repunerea în termen,

(Dosarul nr. 2r-44/25

NR. PIGD 2-22143115-01-2r-05022025)

Restituirea cererii de apel, ca fiind depusă în afara termenului legal, iar instanța de apel a respins cererea de repunere în termenul procedural omis de declarare a apelului.

Au examinat anterior cauza judecătoria:

Prima instanță: Judecătoria Căușeni, sediul Ștefan Vodă (A. Postu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Ru. Pulbere, D. Dulghieru, A. Cașcaval)

26 martie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților, recursurilor declarate de avocata Tatiana Voloh, în interesele Adelaidei Dramanciuc și de avocatul Andrei Baș, în interesele Nataliei Țigănaș,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,
Oxana Parfeni,
Ion Malanciuc, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 30 septembrie 2022, Gheorghe Știrbu s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Nataliei Țigănaș și Adelaidei Dramanciuc cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

2. Prin hotărârea din 10 martie 2023 a Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan Vodă, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Gheorghe Știrbu. S-a încasat în mod solidar de la Natalia Țigănaș și Adelaida Dramanciuc în beneficiul lui Gheorghe Știrbu a datoriei în sumă 5000,00 euro, a penalității în sumă de 9000,00 euro, conform cursului BNM la data executării hotărârii, și cheltuieli de judecată formate din taxa de stat în sumă de 7945,00 de lei, cheltuieli pentru notificare prealabilă în sumă de 15,00 de lei, cheltuieli de transport în sumă de 300,00 de lei. În rest, pretențiile s-au respins ca neîntemeiate.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

3. La 20 februarie 2024, avocatul Andrei Baș, acționând în interesele Nataliei Țigănaș a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 10 martie 2023 a Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan Vodă, prin care a solicitat repunerea în termen, admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în primă instanță.

4. La 27 februarie 2024, prin intermediul poștei terestre (f.d.70), avocata Tatiana Voloh, acționând în interesele Adelaidei Dramanciuc, a declarat apel împotriva hotărârii din 10 martie 2023 a Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan Vodă, prin care a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului, admiterea acestuia, casarea hotărârii din 10 martie 2023 a Judecătoria Căușeni, sediul Ștefan Vodă, cu trimiterea cauzei la rejudecare în primă instanță.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

5. Prin încheierea din 18 decembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-au respins cererile înaintate de avocatul Andrei Baș în interesele Nataliei Țigănaș și de avocata Tatiana Voloh în interesele Adelaidei Dramanciuc cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului, și s-au restituit

apelurile declarate de avocatul Andrei Baș în interesele Nataliei Țigănaș și de avocata Tatiana Voloh în interesele Adelaidei Dramanciuc, împotriva hotărârii din 10 martie 2023 a Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan Vodă, pe motiv că au fost depuse în afara termenului legal, iar instanța a refuzat să efectueze repunerea în termen.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

6. La 13 ianuarie 2025, prin intermediul poștei terestre (f.d.119), avocata Tatiana Voloh, acționând în interesele Adelaidei Dramanciuc a declarat recurs împotriva încheierii din 18 decembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea încheierii recurate cu restituirea cauzei la rejudecare.

7. În motivarea recursului a indicat că instanța de apel în mod neîntemeiat a dispus refuzarea cererii de repunere în termen, or, examinarea cauzei și pronunțarea hotărârii a avut loc în absența recurentei Adelaidei Dramanciuc, care nu a fost citată legal despre data și ora ședinței de judecată, cât și nu i-a fost comunicat dispozitivul hotărârii instanței de judecată. Iar, atestarea scrisorii de expediere a hotărârii la actele dosarului nu este în sine o dovadă suficientă de comunicare corespunzătoare și eficientă a unui act de procedură, în lipsa probelor confirmative de recepție a acestuia. Apelanta nu a participat la examinarea cauzei civile respective și nu a cunoscut că există o hotărâre a instanței de judecată în privința sa.

7.1. A mai susținut că la data examinării cauzei, 01 martie 2023, apelanta nu s-a aflat în țară, dovada faptului fiind înscrisurile în pașaportul său. Iar, despre existența hotărârii pronunțate la 10 martie 2023 de către Judecătoria Căușeni, sediul Ștefan Vodă, a aflat de la mama sa, Ludmila Țigănașu într-o discuție telefonică spre sfârșitul lunii ianuarie 2024, data precisă nu a reținut, care, la rândul său a aflat ocazional de la șeful de post din sat.

7.2. Subsecvent, a notat că instanța de apel neîntemeiat a respins cererea de repunere în termenul procedural omis de declarare a apelului, motivând că dispozitivul hotărârii din 10 martie 2023 a fost publicată pe site-ului oficial al instanțelor de judecată www.instanțe.justice.md la data de 13 martie 2023, astfel, devenind accesibil tuturor participanților la proces, or, recurenta Adelaidei Dramanciuc nu este jurist și până la litigiul dat, nu a cunoscut și nici nu trebuia să cunoască despre pagină web a instanței de judecată pe care ei ar urma să o urmărească cu regularitate, pentru a lua cunoștință de o hotărâre a instanței de judecată despre care nici nu a cunoscut.

7.3. Astfel, a considerat că în lipsa unei certitudini cu privire la faptul că Adelaidei Dramanciuc a recepționat personal citația pentru ședința de judecată și actele de procedură și /sau dacă, persoana care a semnat în avizul de primire precum că ar fi recepționat actele instanței de judecată este membru de familie cu ea și locuiesc împreună, viciul de citare nu poate fi considerat înlăturat, este pripită soluția instanței de apel cu privire la

restituirea apelului depus de către Adelaida Dramanciuc ca fiind depus în afara termenului legal. Și, în consecință, întru evitarea încălcării dreptului la un proces echitabil, încheierea instanței de apel din 18 decembrie 2024 urmează a fi casată, cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

8. La 21 ianuarie 2025, prin intermediul poștei electronice (f.d. 145), avocatul Andrei Baș, acționând în interesele Nataliei Țigănaș a declarat recurs împotriva încheierii din 18 decembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea încheierii recurate cu restituirea cauzei la rejudecare.

9. În motivarea recursului a indicat că încheierea din 18 decembrie 2024 urmează a fi casată integral deoarece este neîntemeiată, deoarece instanța de apel nu a ținut cont de faptul că Natalia Țigănaș având calitatea de pârâtă în prezenta cauză civilă, nu a participat la examinarea cauzei în fond cât și la pronunțarea dispozitivului hotărârii. Or, în virtutea calității procesuale de pârât, aceasta era în drept să înainteze în instanța o referință / cerere reconvențională asupra cauzei, fapt ce nu a fost posibil, lezând dreptul participantei la proces în vederea efectuării actelor procedurale. Subsidiar, a invocat faptul că dacă la dosar nu există nicio confirmare ce ține de recepționarea citației de către participanții la proces sau de reprezentanții/avocații acestora, atunci nu se va considera că aceștia au fost înștiințați legal despre locul, ziua și ora examinării cauzei sau efectuării unor alte acte de procedură.

9.1. La caz, a menționat că în cadrul Curții de Apel Chișinău s-a examinat cererea cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului, unde reprezentantul apelantei a anexat la materialele cauzei răspunsul emis de IGDF, prin care s-a constatat că cet. Natalia Țigănaș nu se află pe teritoriul Republicii Moldova în perioada examinării cauzei civile în fond, cât și la pronunțarea hotărârii.

9.2. Subsecvent, a notat că termenul de contestare a unei hotărâri judecătorești este de 30 de zile de la momentul pronunțării, dacă părțile au fost prezente la deliberare. În cazul în care acestea nu au fost prezente, termenul începe să curgă din ziua în care hotărârea le-a fost comunicată, fie prin intermediul poștei terestre, fie pe cale electronică, cu confirmarea primirii de către destinatari. Această reglementare asigură respectarea principiului dreptului la apărare și previne situațiile de lipsă a informării adecvate a părților.

9.3. În această ordine de idei, a menționat că Natalia Țigănaș, imediat ce a revenit în Republica Moldova și a aflat despre existența prezentei cauze civile, a recurs la serviciile unui avocat pentru a-și asigura respectarea dreptului la un proces echitabil și pentru a contesta hotărârea judecătorească. Acest fapt este confirmat prin actul emis de IGPF, care reflectă intrările și ieșirile acesteia de pe teritoriul Republicii Moldova. Or, documentul emis de IGPF reprezintă o probă pertinentă, utilă și indispensabilă pentru

fundamentarea cererii de repunere în termen. Această probă demonstrează clar imposibilitatea obiectivă a depunerii apelului în termenul prevăzut de lege, în contextul absenței fizice a apelantei de pe teritoriul țării.

9.4. Așadar, prin abordarea instanței de apel expusă în încheiere, s-au încălcat principii fundamentale consacrate de legislația națională și internațională privind dreptul de acces liber la justiție și dreptul la un recurs efectiv. Iar, potrivit art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art. 5 din Codul de procedură civilă al RM, instanțele sunt obligate să asigure tuturor participanților dreptul de a valorifica eficient toate drepturile procedurale, inclusiv posibilitatea de a se apăra împotriva deciziilor nefavorabile.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

10. Art. 424 alin. (2) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(2) Curtea Supremă de Justiție examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de către curțile de apel.”

11. Art. 425 din Codul de procedură civilă, reglementează că,

„Termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.”

12. Art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, stabilește că:

„(3) Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

13. Art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„Instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept: a) să respingă recursul și să mențină încheierea.”

14. Art. 100 alin. (1), (1¹) din Codul de procedură civilă, statuează că:

„(1) Cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

(1¹) Cererea de chemare în judecată și actele de procedură ale instanței de judecată se comunică autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, la care aceștia sînt conectați prin adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată, în mandatul de avocat, în alte acte ce atestă utilizarea poștei electronice. Actele de procedură expediate prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor se consideră comunicate.”

15. Art. 105 alin.(1)–(5) din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„Citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmînării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmînează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței. Citația sau înștiințarea adresată persoanei fizice se înmînează personal contra semnătură pe cotor. Citația sau înștiințarea adresată unei organizații se înmînează 5 persoanei cu funcție de răspundere respective contra semnătură pe cotor sau, în cazul absenței acesteia, se înmînează în același mod unui alt angajat, considerîndu-se recepționată de organizație.”

16. Art.106 din Codul de procedură civilă, prevede că:

„Dacă destinatarul refuză să primească citația sau înștiințarea, persoana împuternicită să o înmîneze consemnează refuzul pe citație sau înștiințare și o restituie instanței judecătorești. Persoana care refuză să primească citația sau înștiințarea se consideră înștiințată despre locul, data și ora ședinței de judecată sau despre locul, data și ora efectuării unui act procedural. Neprezentarea ei în instanță nu împiedică judecarea pricinii sau efectuarea actului procedural.”

17. Art.107 alin.(1)-(2) din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„Dacă își schimbă domiciliul sau sediul după pornirea procesului, partea sau reprezentantul ei este obligat să comunice instanței noua adresă. În lipsa unei astfel de comunicări, citația sau înștiințarea se trimite la ultima adresă cunoscută instanței și se consideră recepționată chiar dacă destinatarul nu mai locuiește sau nu își are sediul acolo. Partea este obligată să informeze instanța, nu mai târziu de 3 zile pînă la data ședinței de judecată, despre angajarea unui avocat, schimbarea sau renunțarea la serviciile avocatului, prezentînd instanței datele de contact ale noului avocat, inclusiv adresa electronică a acestuia.”

18. Art.10 alin. (1) din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„Sanțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.”

19. Art. 56 alin. (3) din Codul de procedură civilă, stipulează că:

„Participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă”.

20. Art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(1) Participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.”

21. Art. 110 din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„Termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.”

22. Art. 111 alin. (1) din Codul de procedură civilă, stabilește că:

„(1) Actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească.”

23. Art. 113 din Codul de procedură civilă, stabilește că:

„Dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.”

24. Art.362 alin.(1), (3) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(1) Termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

(3) Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.”

25. Art.369 alin.(1), lit.b) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(1) Instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă: b) apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen;”

26. Art. 428 alin. (1) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„Decizia instanței de recurs emisă după examinarea recursului împotriva încheierii rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanței la data emiterii.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

27. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel a emis încheierea contestată la 18 decembrie 2024 (f.d.89/91), iar prin intermediul poștei electronice, la 10 ianuarie 2025, ora 09:28, a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f.d.106).

28. Prin urmare, recursurile declarate la 13 ianuarie 2025, de către avocata Tatiana Voloh, în interesele Adelaidei Dramanciuc și la 21 ianuarie 2025 de avocatul Andrei Baș, în interesele Nataliei Țigănaș, împotriva încheierii din 18 decembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, sunt în termenul prevăzut de art.425 din Codul de procedură civilă (a se vedea pct.11).

29. Studiind materialele dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de către avocata Tatiana Voloh, în interesele Adelaidei Dramanciuc și de și de avocatul Andrei Baș, în interesele Nataliei Țigănaș împotriva încheierii contestate urmează a fi respinse din considerentele ce urmează.

30. Din materialele cauzei rezultă că, nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 20 februarie 2024, avocatul Andrei Baș, acționând în interesele Nataliei Țigănaș a declarat apel împotriva hotărârii din 10 martie 2023 a Judecătorei Căușeni, sediul Ștefan Vodă, prin care a solicitat

repunerea în termen, admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în primă instanță (f.d.55/56).

31. Ulterior, la 27 februarie 2024, prin intermediul poștei terestre (f.d.70), avocata Tatiana Voloh, acționând în interesele Adelaidei Dramanciuc, a declarat apel împotriva hotărârii din 10 martie 2023 a Judecătoria Căușeni, sediul Ștefan Vodă, prin care a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului, admiterea acestuia, casarea hotărârii din 10 martie 2023 a Judecătoria Căușeni, sediul Ștefan Vodă, cu trimiterea cauzei la rejudecare în primă instanță (f.d.61/64).

32. În contextul prevederilor art. 369 alin.(1), lit.b) din Codul de procedură civilă, enunțate la pct.25, prin încheierea din 18 decembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-au respins cererile înaintate de avocatul Andrei Baș în interesele Nataliei Țigănaș și de avocata Tatiana Voloh în interesele Adelaidei Dramanciuc cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului, și s-au restituit apelurile declarate de avocatul Andrei Baș în interesele Nataliei Țigănaș și de avocata Tatiana Voloh în interesele Adelaidei Dramanciuc împotriva hotărârii din 10 martie 2023 a Judecătoria Căușeni, sediul Ștefan Vodă, pe motiv că au fost depuse în afara termenului legal, iar instanța a refuzat să efectueze repunerea în termen (f.d.101/105).

33. Verificând legalitatea încheierii instanței de apel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție stabilește că, aceasta este adoptată în conformitate cu normele Codului de procedură civilă, care reglementează acțiunile instanței la faza respectivă a procesului și cu aprecierea completă a tuturor probelor și a circumstanțelor referitoare la termenul de declarare a apelului.

34. Astfel, termenul de declarare a apelului în baza art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, este de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii și a început să curgă de la 11 martie 2023, ziua imediat următoare datei adoptării dispozitivului hotărârii contestate și a expirat la 10 aprilie 2023, inclusiv (zi de luni), însă, atât apel nemotivat declarat la 21 februarie 2024 (f.d.55/56), de către avocatul Andrei Baș, în interesele Nataliei Țigănaș, cât și apelul declarat la 27 februarie 2024 (f.d.61/64), prin intermediul poștei terestre (f.d.70), de către avocata Tatiana Voloh, în interesele Adelaidei Dramanciuc, au fost depuse peste termenul de 30 de zile.

35. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție stabilește că avocata Tatiana Voloh, în interesele Adelaidei Dramanciuc, drept temei pentru repunerea în termen, a invocat faptul că examinarea cauzei și pronunțarea hotărârii a avut loc în absența recurentei Adelaida Dramanciuc, care nu a fost citată legal despre data și ora ședinței de judecată, cât și nu i-a fost comunicat dispozitivul hotărârii instanței de judecată, iar, la data examinării cauzei 01 martie 2023 apelanta nu s-a aflat în țară, dovada faptului fiind înscrisurile în pașaportul său, respectiv, despre existența hotărârii pronunțate la 10 martie 2023 a aflat de la mama sa Ludmila

Țigănașu într-o discuție telefonică spre sfârșitul lunii ianuarie 2024, data precisă nu a reținut, care, la rândul său a aflat ocazional de la șeful de post din sat.

36. La fel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție stabilește că avocatul Andrei Baș, acționând în interesele Nataliei Țigănaș drept temei pentru repunerea în termen, a invocat faptul că ultima nu a participat la examinarea cauzei în fond cât și la pronunțarea dispozitivului hotărârii, totodată invocând că a anexat la materialele cauzei răspunsul emis de Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, prin care s-a constatat că cet. Natalia Țigănaș nu s-a aflat pe teritoriul Republicii Moldova în perioada examinării cauzei civile în fond, cât și la pronunțarea hotărârii

37. La acest capitol, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că nu pot fi reținute argumentele invocate în cererile de recurs de către avocata Tatiana Voloh, care acționează în interesele Adelaidei Dramanciuc, cât și de către avocatul Andrei Baș, acționând în interesele Nataliei Țigănaș, precum că pârâtele nu au fost citate legal despre data și ora ședinței de judecată, or, din materialele cauzei rezultă că, prin încheierea din 21 octombrie 2022 a Judecătoria Căușeni, sediul Ștefan Vodă, s-a acceptat în procedură contencioasă cererea de chemare în judecată înaintată de Gheorghe Știrbu împotriva Nataliei Țigănaș și Adelaidei Dramanciuc cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată. S-a stabilit pentru 01 martie 2023, ora 13:30, ședința de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare care se va desfășura în sediul Judecătoria Ștefan Vodă (f.d.30).

38. Copia încheierea din 21 octombrie 2022 a Judecătoria Căușeni, sediul Ștefan Vodă și copia cererii de chemare în judecată și înscrisurile anexate, au fost recepționate atât de către Adelaida Dramanciuc, cât și de Natalia Țigănaș la data de 05 decembrie 2022, fapt confirmat prin avizele de recepție DS8007009520AS și DS8007009522AS, anexate la materialele cauzei (f.d. 34; 36).

39. Subsecvent, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că la fila dosarului nr. 33, se atestă următoarea înscriere „*Eu, Dramanciuc Adelaida, fidejutor am primit prezenta cerere de chemare în judecată și mă oblig în măsura posibilităților să transmis o copie a prezentei cereri și Țigănaș Nataliei. 17 noiembrie 2022 și semnătura*”.

40. În consecință, Completul de judecată reiterează că argumentele invocate în cererile de recurs indică direct la nerespectarea de către recurente a drepturilor sale procedurale și eschivarea de la îndeplinirea actelor de procedură, în măsura stabilită de normele de drept procedural și nu pot fi acceptate de către instanța de recurs în vederea casării actului judecătoresc contestat.

41. Mai mult ca atât, cele invocate de apelante în susținerea omiterii termenului, nu pot fi reținute în calitate de temei pentru repunerea în termen

a cererilor de apel, or, acestea au fost înștiințate despre examinarea cauzei, urmând să prezinte diligența necesară și să se intereseze în termeni utili de procesul de care avea cunoștință. Or, exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după expirarea cărora valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

42. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție afirmă că în contextul legislației în vigoare în raport cu speța dată, apelantelor/recurentelor le-au fost asigurate condiții reale pentru a beneficia efectiv de continuitatea procesului și de a-și valorifica drepturile sale.

43. În continuare, cu referire la argumentele invocate în cererile de recurs de către avocata Tatiana Voloh, care acționează în interesele Adelaidei Dramanciuc, cât și de către avocatul Andrei Baș, acționând în interesele Nataliei Țigănaș, precum că pârâtele nu au fost prezente la deliberare, iar instanța de fond nu le-a comunicat dispozitivul hotărârii, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, prin hotărârea din 10 martie 2023 a Judecătorei Căușeni, sediul Ștefan Vodă, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Gheorghe Știrbu. S-a încasat în mod solidar de la Natalia Țigănaș și Adelaida Dramanciuc în beneficiul lui Gheorghe Știrbu a datoriei în sumă 5000,00 euro, a penalității în sumă de 9000,00 euro, conform cursului BNM la data executării hotărârii, și cheltuieli de judecată formate din taxa de stat în sumă de 7 945,00 de lei cheltuieli pentru notificare prealabilă în sumă de 15,00 de lei, cheltuieli de transport în sumă de 300,00 de lei. În rest, pretențiile s-au respins ca neîntemeiate (f.d. 40).

44. Aici este de notat că dispozitivul hotărârii nominalizate a fost plasată pe Portalul Național al Instanțelor: www.instante.justice.md, la data de 14 martie 2023.

45. Distinct, se reține, potrivit scrisorii de expediere a actului judecătoresc Nr. Dosar: 2-22143115-18-2-30092022 (f.d.41), dispozitivul hotărârii din 10 martie 2023 a fost expediată la data de 15 martie 2023 în adresa Nataliei Țigănaș și Adelaidei Dramanciuc, însă, corespondența expediată în adresa pârâtelor s-a restituit în adresa Judecătorei Căușeni, sediul Ștefan Vodă cu mențiunea factorului poștal „nereclamate” (f.d. 51/52; 53/54).

46. La acest capitol, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, conform datelor inscripționate pe plicul și avizul de recepție a scrisorii (f.d. 51/52) termenul de păstrare a trimiterii poștale destinate pârâtei Adelaidei Dramanciuc a fost de 20 de zile, termen în care ultima avea obligația pozitivă de a se prezenta la Oficiul Poștal și de a o ridica.

47. La fel, conform datelor inscripționate pe plicul și avizul de recepție a scrisorii (f.d. 53/54) termenul de păstrare a trimiterii poștale destinate pârâtei Natalia Țigănaș a fost de 20 de zile, termen în care ultima avea obligația pozitivă de a se prezenta la Oficiul Poștal și de a o ridica.

48. Or, conform pct. 82 din Regulile privind prestarea serviciilor poștale, anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.1457 din 30 decembrie 2016, trimiterile poștale cu mențiunea „Predarea în mâna proprie, „Citație” sau „înștiințare” se înmânează personal destinatarului. În lipsa acestuia, în cutia poștală individuală se lasă avizul de sosire pentru primirea trimiterii în unitatea poștală. Trimiterile poștale adresate persoanelor fizice și juridice, sediul cărora se află în afara localităților (stații meteorologice, ferme etc), se ridică în unitățile poștale, cu forțele și mijloacele proprii, de către destinatari.

49. Prin urmare, se deduce că instanța de fond a respectat dispozițiile legale ce guvernează instituția comunicării actelor de procedură prevăzute de art. 105 alin. (6), art. 106 și art.107 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă (a se vedea pct. 15, pct. 16 și pct. 17), or, la caz, Adeliada Dramanciuc cât și de Natalia Tiganaș nu au reclamat actele de dispoziție remise de instanță de fond.

50. Mai mult decât atât, este cert stabilit că adresa indicată de recurenta Adelaida Dramanciuc în cererea de recurs, cât și adresa indicată de recurenta Natașia Țiganaș sunt aceleași adrese la care au fost remisă dispozitivul hotărârii din 10 martie 2023, de către instanța de fond. Astfel, refuzul de recepționare a corespondenței este imputabil recurentelor și nu reprezintă o încălcare de procedură admisă de instanța de fond.

51. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind juste reținerile instanței de apel, precum că aceste alegații sunt neîntemeiate și nu constituie temei de repunere în termen, or, prevederile art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă nu condiționează începerea curgerii termenului de declarare a apelului din momentul recepționării dispozitivului hotărârii, ci din momentul pronunțării acestuia.

52. Cu referire la argumentul avocatei Tatiana Voloh, care acționează în interesele Adelaidiei Dramanciuc, invocat în cererea de recurs precum că, la data examinării cauzei 01 martie 2023 apelanta nu s-a aflat în țară, dovada faptului fiind înscrisurile în pașaportul său, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că acesta nu poate fi reținut, or, din conținutul înscrisurilor în copia pașaportului rezultă că, la 28 februarie 2023 cet. Adelaida Dramanciuc a intrat în Republica Moldova prin punctul de trecere a frontierei Mamaliga - Criva, iar la 02 martie 2023 a părăsit teritoriul Republicii Moldova prin punctul de trecere a frontierei Criva-Mamaliga, însă, alte înscrisuri care ar confirma perioada aflării acesteia peste hotarele țării până la data 28 februarie 2023 și după 02 martie 2023, nu se atestă.

53. Cu referire la argumentul avocatului Andrei Baș, care acționează în interesele Nataliei Țigănaș, invocat în cererea de recurs precum că, prin actul emis de Inspectoratul General al Poliției de Frontieră (IGPF), se reflectă intrările și ieșirile acesteia de pe teritoriul Republicii Moldova, respectiv reprezintă o probă pertinentă, utilă și indispensabilă pentru fundamentarea cererii de repunere în termen, Completul de judecată al Curții Supreme de

Justiție concluzionează că acesta poate fi reținut, or, din materialele cauzei cât și la cererea de recurs nu se atestă un asemenea înscris.

54. În concluzie, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că acțiunile recurentelor nu constituie decât o eludare a acesteia de a-și realiza drepturile procedurale, rezultând din prevederile art. 56 alin.(3) și art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care obligă părțile de a se folosi cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Recurentele nu au dat dovadă de diligentă și bună credință în realizarea drepturilor sale, ca ulterior să invoce încălcarea drepturilor sale procedurale, în condițiile când personal nu și-a realizat drepturile garantate de legislația în vigoare.

55. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că nevalorificarea drepturilor procedurale de către Natalia Țiganaș și Adelaida Dramanciuc în termenul stabilit, nu poate fi calificată ca o îngrădire a accesului la justiție, garantat de art. 20 al Constituției Republicii Moldova, art. 5 din Codul de procedură civilă, or, recurentul invocând acest aspect, a ignorat faptul că aceasta este o omisiune a lui. Respectiv, nu poate fi pusă pe seama instanțelor de judecată îngrădirea accesului la justiție, în condițiile când apelantul a ignorat prevederile legale.

56. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că unul din aspectele preeminenței dreptului, rezultând din jurisprudența CEDO, este principiul securității raporturilor juridice.

57. Or, CEDO statuează că dacă termenul pentru introducerea unei căi ordinare de atac este reînnoit după un interval considerabil și pentru motive care nu par să fie convingătoare, o asemenea decizie ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac (Ponomaryov vs Ucraina, hotărârea din 03 aprilie 2008).

58. În atare circumstanțe, instanța de recurs relevă că soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată privind restituirea cererii de apel ca fiind tardivă, este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, având în vedere și obligația părților privind exercitarea drepturilor procedurale cu bună credință și în termen.

59. În conformitate cu art. 27 alin.(1) din Codul de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

60. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție precizează că circumstanțele expuse de recurent nu pot fi acceptate de către instanța de recurs în vederea casării actului judecătoresc contestat, în condițiile când

instanța de apel s-a conformat prevederilor legale la restituirea cererii de apel, or, participanții la proces urmează să-și valorifice drepturile garantate de lege în termenul stabilit, aspect specific și speței.

61. În conjunctura enunțată și având în vedere că încheierea din 18 decembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural, iar argumentele invocate în cererile de recurs sunt neîntemeiate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide de a respinge recursurile și de a menține încheierea recurată.

62. Ținând cont de cele expuse *supra* și în temeiul art. 427 lit. a), art. 428 din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge recursurile declarate de avocata Tatiana Voloh, în interesele Adelaidei Dramanciuc și de avocatul Andrei Baș, în interesele Nataliei Țigănaș.

Menține încheierea din 18 decembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghe Știrbu împotriva Nataliei Țigănaș și Adelaidei cu Dramanciuc privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc